

Tidens Krav

Penger: – Vi trenger finansieringspartnere til Toppidrettsveka, sier Håvard Sagli. Det er nå klart at Orkdal blir med. Noe Aure-politikerne ikke bare er glade for. **SIDE 14**

Sammenslåing: Gjemnes-politikerne vil vente og se. – Jeg ser svart på om jeg i framtida må flytte på dobbeltrom på sykehjem med en molding, sa Jan Karstein Skjølberg. **SIDE 6**

600 arbeidsplasser kan forsvinne til Molde

– Dette er uakseptabelt

Sykt: – Helt uakseptabelt, sier ordfører Per Kristian Øyen og leder Ellen Engdahl i Kom Vekst om helseforetakets samfunnsutredning. Det anbefales å flytte 300-600 arbeidsplasser fra Kristiansund til Molde. Kristiansund er villig til å gi fra seg sykehuset, men krever en likeverdig plassering.

SIDE 8-9

Onsdag – fredag

Fersk seifilet	Pr. kg	49,-
Nylaget lutefisk av lofotskrei	Pr. kg	59,-
Kveitekapp	Pr. kg	65,-

Fiskhallen
Rådhuset, telefon 71 67 74 55
Åpent 10 – 16

LEDER:
Vi har hele tiden hevdet at det er hensynet til pasientene som må veie tyngst. Og hva er da viktigere enn når det står om liv og død?

Var svært enige på Smøla
SIDE 12

Vil øke i SFO
SIDE 5

Enige om omsorg for eldre
SIDE 4

Er med bak kor-slag
SIDE 24-25

I samme båt: Kristiansund-ordfører Per Kristian Øyen og daglig leder Ellen Engdahl i Kom Vekst reagerer.

Avviser helikopter-problematikk

NÅR ET NYTT sykehus står ferdig i 2020, vil alle aktuelle helikoptre være utstyrt med avisingsteknologi som gjør det mulig å fly både over sjø og land, spår Norconsult.

«Dagens SAR-helikoptre har allerede teknologi som gjør at de kan fly direkte til de aktuelle lokasjonene. Frem mot 2020 antas at alle aktuelle leverandører av helikoptertjenester i Nordsjøen har

helikoptre med nødvendig teknologi slik at flyging over land ikke vil være en avgrensende faktor», heter det i Norconsults utredning.

Ellen Engdahl i Kom vekst mener utrederne ikke har skjont hva beredskap offshore innebærer og krever.

– Mange av påstandene i rapportene rimer ikke med den kunnskapen vi sitter på, mener hun.

2B best ved fødsel, hjerneslag og hjertesvikt

ALTERNATIV 2B (fellessykehus bynært Kristiansund) er i den helsefaglige utredningen vurdert til å være best for akutt beredskap med tanke på maksimal reisetid ved fødsel, hjerneslag og akutt hjertesykdom. «Dette forutsetter at planlagt infrastrukturutvikling gir kortere reisevei til sykehuset i Ålesund for befolkningen i sør», skriver Norconsult. Også Oslo Economics medgir

at usikkerhet om pasientgrunnlag og fagmiljø må veies opp mot målsettingen om en likhet i tilgjengelighet til sykehuset for hele befolkningen.

– Jo lenger nord sykehuset trekkes, jo mindre pasientlekkasje vil man få ut av helseforetaket og jo mindre overlapping vil man få i sør, der befolkningen vil ha nærhet til to sykehus, påpeker Ellen Engdahl i Kom vekst.

SYKEHUSSAKEN

– Nulles ut av Norconsult

VERKEN ordfører Per Kristian Øyen eller daglig leder Ellen Engdahl i Kom vekst mister nattesøvnen av samfunnsanalysen. – Den nulles ut av Norconsults rapport, sier Øyen.

I motsetning til Oslo Economics kjøper ikke Norconsult at et sykehus mellom byene ikke vil få god nok rekruttering.

«Med en reisetid på 15-40 minutter er det [imidlertid] analysegruppens vurdering at dette argumentet ikke vil være like sterkt når avgjørelsen eventuelt er tatt og nytt sykehus vokser frem. Det er derfor trolig at denne plasseringen av sykehuset gir størst sannsynlighet for å få med nøkkelpersonell i prosessen og dermed også minst risiko i interimsperioden. På sikt er det mulig at et mer bynært alternativ vil kunne ha en rekrutteringsfordel, men avstanden vurderes ikke som avgjørende», heter det i Norconsults analyse.

– Det er det samme som vi har ment hele tiden. Målet må være et likeverdig tilbud, at pasientene settes i fokus. Det er det mest langsiktige målet for fremtida, for hele regionen. Et sykehus planlegges for et perspektiv på 50 år. Da er det ikke dagens ansattes vilje til å pendle som er avgjørende, sier Engdahl.

De viser også til Oslo Economics med sin konklusjon ser bort ifra helsestatsrådets utredningspremiss om at et fellessykehus skal ha tilstrekkelig nærhet til begge byer.

– Norconsult understøtter derimot vår argumentasjon for alternativ 3B. De har skjont at dette først og fremst handler om pasientene, sier Øyen.

Reagerer: Verken ordfører Per Kristian Øyen eller daglig leder Ellen Engdahl i Kom Vekst mister nattesøvnen av samfunnsanalysen, men reagerer.

300-600 arbeidsplasser

OSLO ECONOMICS

anbefalte løsning av et nytt fellessykehus plassert i Molde, vil føre til at 300-600 arbeidsplasser ryker i Kristiansund og flyttes til Molde.

«Avhengig av størrelsen på dagbehandlingsenheten i Kristiansund kan det være snakk om at 200-400 arbeidsplasser flyttes fra Kristiansund til Molde. Det er sannsynlig at de som fyller disse arbeidsplassene i liten grad vil bo i Kristiansund, og det vil oppstå en multiplikatoreffekt som gjør at i størrelsesorden 100-200 ytterligere arbeidsplasser forsvinner fra Kristiansund til Molde», skriver konsultentselskapets i sin

utredning av de samfunnsmessige effektene av alternativene til ny sykehusstruktur.

Dramatisk ► Tallene bygger opp under en dramatisk politisk drakamp foran de endelige styrebeslutningene 13. og 14. desember.

Kristiansund-ordfører Per Kristian Øyen kaller Oslo-økonomenes samfunnsanalyse for Hervik 2-rapporten, oppkalt etter professor Arild Hervik ved Høgskolen i Molde.

– Hadde det vært et annet sted i Norge noe slikt ble foreslått, ville det blitt et ramaskrik. Jeg forventer et ramaskrik fra alle de som ikke finner seg i dette, og jeg forventer også at Storting og Regjering legger merke til hva som blir foreslått og hvilke konsekvenser det kan få, sier Øyen til Tidens Krav.

Han viser til at Kristiansund kommune av hensyn til resten av Nordmøre er villig til å gi fra seg sykehuset med 600 arbeidsplasser, men da likeverdig plassert for pasientene og slik at flest mulig ansatte kan bli boende i begge byer.

Som Tidens Krav tidligere har omtalt, er Kristiansunds nest største arbeidsplass (etter kommunen) ikke den eneste som er satt i spill. Færre politidistrikter og en utredning av færre tingretter, står også i fare for å slå negativt ut for nordmørsbyen.

Per i dag har Kristiansund rundt 1.400 statlige og fylkeskommunale arbeidsplasser. I verste fall kan nær halvparten av dem bli flyttet til Molde, som har 3.350 slike arbeidsplasser fra før.

– Dette er utrolig viktige kom-

petanseplasser, som er veldig skjevfordelt i utgangspunktet. Det er urimelig og uholdbart å gå inn for en løsning som innebærer at det skal bli enda skjevare, sier daglig leder Ellen Engdahl i Kom vekst.

600 ansatte utgjør 5 prosent av de sysselsatte med arbeidssted i Kristiansund. 5 prosent av de sysselsatte i Oslo, ville til sammenligning utgjort 21.800 arbeidsplasser.

Oslo Economics understreker imidlertid at det ikke er deres anliggende å utrede den mest rettferdige eller politisk beste løsningen på den betente sykehusstriden.

«Etter vår vurdering er den underliggende positive veksten i både Molde og Kristiansund, og regionene rundt, så sterk at begge byene vil leve videre som attraktive bykommuner også

uten et akuttisykehus i byen», konkluderer rapporten.

1.700 ansatte ► Det er rundt 1.100 ansatte på Molde sjukehus og 600 ansatte på Kristiansund sjukehus som berøres direkte av de alternative sykehusstrukturene.

Med alternativ 3B (fellessykehus mellom byene) vil disse 1.700 arbeidsplassene bli flyttet dit sykehuset legges. For 3A (fellessykehus mellom byene, men med poliklinikker og dagtilbud i begge bysentrum) legger man til grunn at rundt 200 ansatte vil være igjen i hver av byene.

I begge mellomalternativene mener konsulentene at det er vanskelig å si noe sikkert om konsekvenser for bosetningsmønsteret.

«Det er sannsynlig at en del

En av fire vil slutte om det blir fellessykehus på Batnfjordsøra

24 PROSENT av dagens ansatte på Kristiansund og Molde sjukehus vil finne seg en annen jobb om det blir fellessykehus på Batnfjordsøra.

Det viser en medarbeiderundersøkelse Helse Møre og Romsdal nylig har gjennomført blant ansatte i helseforetaket. Totalt 2.287 ansatte deltok i undersøkelsen, 630 av dem jobber i hovedsak ved Molde sykehus, 353 ved

Kristiansund sykehus.

Deler av resultatene er gjengitt i Oslo Economics sin samfunnsutredning. Utrederne påpeker at undersøkelsen er gjennomført i en periode med stor oppmerksomhet om framtidig sykehusstruktur. «Rapporteringen kan slik sett være taktisk og må tolkes med forsiktighet», skriver konsultentselskapet.

For alle ansatte under ett i hele fylket

svarer 30 prosent at de vil kunne akseptere en reiseavstand på mer enn 30 kilometer til arbeid.

For ansatte ved Kristiansund sykehus er tilsvarende tall 42 prosent, mens det for ansatte ved Molde sykehus er på kun 16 prosent.

På spørsmål om hvordan de ansatte som oftest kommer seg på jobb, svarer over 30 prosent av de ansatte i både

Molde og Kristiansund at de som oftest går eller sykler til jobb. Over halvparten benytter seg imidlertid av personbil, mens de resterende i hovedsak benytter seg av kollektiv transport.

SYKEHUSSAKEN

er på konsekvensene av Oslo Economics konklusjoner.

FOTO: BJØRN A. HANSEN

ser kan ryke

av de sykehusansatte vil bo nært sykehuset, men det er også sannsynlig at en betydelig andel vil bo i enten Molde eller Kristiansund. Det er således ikke sannsynlig at antall innbyggere i kommunene vil endre seg like mye som antall arbeidsplasser», heter det i utredningen.

Frykter oppløsning ►

Både Oslo Economics og Norconsult, som har stått for den medisinskfaglige risikovurderingen, er bekymret for de umiddelbare konsekvensene av en styrebeslutning. Man frykter en forvitring av fagmiljøene hvis foretaksstyrene landes på en løsning som utroper et av sykehusene som taper.

«I og med at man har latt konflikten mellom Molde og Kristiansund pågå i mange år, så vil

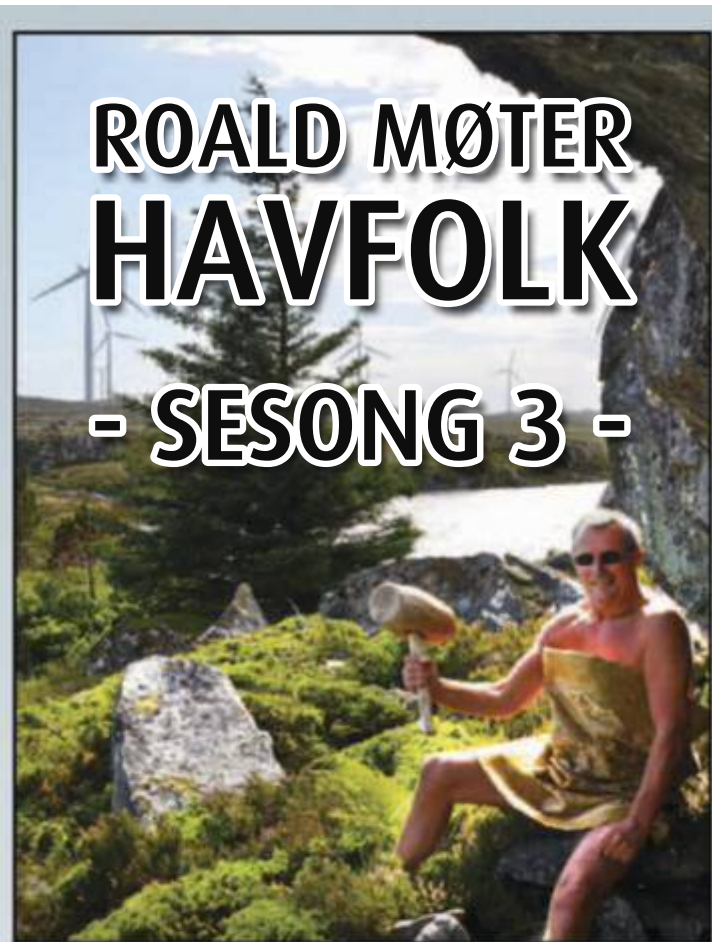
det bli en tap-vinn situasjon for den byen som ikke får sykehus. Man er kommet i en situasjon hvor dette kan bli risikofyllt. Ved valg av 1A, 1B, 2A eller 2B, anbefales det at det lages en plan for å håndtere interimsperioden», skriver Norconsult. «Det er også vår vurdering at den største utfordring og risiko i denne sammenheng er de skarpe fronter som er skapt og som nesten går over i fiendtlighet», skriver Norconsult videre.

Midt mellom ► Oslo Economics antar at den politiske prosessen vil være mer utslagsgivende på denne effekten.

«Det alternativet som enklest kan skape ro hos alle interessenter, det vil si det alternativet som i størst grad oppleves som vinn-vinn, vil ha størst

mulighet til å bli stående som et stabilt og endelig politisk valg. Enkelte argumenterer for at et sykehus midt mellom byene, 3a eller 3b, vil være et slikt alternativ. Det kan være gode argumenter for at en slik løsning vil være lettere å få aksept for enn en løsning nær en av byene, men da er det et poeng i seg selv at plasseringen virkelig er midt mellom byene, det vil si i Batnfjordsøra. Selv for en slik løsning er det stor usikkerhet knyttet til den politiske stabiliteten, da det er mye som tyder på at innbyggere og politikere i Molde vil ha store problemer med å akseptere en slik løsning», skriver Oslo Economics.

ARILD MYHRE
arild.myhre@tk.no

ROALD MØTER HAVFOLK - SESONG 3 -

Roald Sevaldsen og "Brandy" tar oss med på nye eventyr i sin ferd rundt havlandet Smøla. I kveldens episode går ferden fra Dyrnes og over storhavet til Veiholmen. Etter en nesten-grunnstøting på åpent hav er det betryggende at redningsskøya ikke er langt unna.

Trygt om bord får programlederen høre hvor viktig det er å bruke redningsvest.

Roald møter havfolk ser du hver onsdag og søndag på

TKTV

SENDINGEN OPPDATERES HVER DAG KL. 17.30

Tidens Krav
GRUNNLAGT 1906Sjefredaktør: Tore Dyrnes
Nyhetsredaktør: Bent Botten
Politisk redaktør: Åge A. Olsen
Vaktsjef denne utgave: Ole T. Strand**Være tydelige på budskapet. Skrive slik at folk forstår. Det er også helt i tråd med Statens vegvesens verdier om å være profesjonell, inkluderende og fremtidsrettet.**

BERIT BRENSKAG LIED OG NINA KJEØY

Like klok

■ ■ Sent mandag kveld publiserte Helse Møre og Romsdal to nye utredninger i forbindelse med den såkalte sykehussaken. Den ene har de medisinskfaglige utfordringene som utgangspunkt. Den andre har de samfunnsmessige effektene som ståsted.

■ ■ På sett og vis nuller de to utredningene ut hverandre. Med medisinfaglig ståsted kommer man fram til at et sykehus mellom byene er et godt alternativ og at rekruttering ikke er noe problem. Oslo Economics som har laget samfunnsanalysen, lander på sykehus bynært Molde og poliklinikker i Kristiansund som det beste alternativet. Det er dette som i høringsdokumentet har vært benevnt som alternativ 2 A.

■ ■ Vi merker oss at Oslo Economics har kommet fram til at sykehus bynært Kristiansund med poliklinikker i Molde, alternativ 2 B, er det som gir den beste akuttberedskapen.

■ ■ «Alternativ 2 B vurderes imidlertid til å være best for akutt beredskap med tanke på maksimal reisetid ved fødsel, hjerneslag og akutt hjertesykdom. Dette forutsetter at planlagt infrastrukturutvikling gir kortere reisevei til sykehuset i Ålesund for befolkningen i sør. Alternativ 2 B er også best med tanke på offshore beredskap, mens plassering i sør kan være like egnet med tanke på beredskap på fastlandet», heter det øverst på side 108 i utredningen.

■ ■ Vi har hele tiden hevdet at det er hensynet til pasientene som må veie tyngst. Og hva er da viktigere enn når det står om liv og død? Det vil være komplett uforståelig om hensynet til at dagens ansatte i Molde ikke vil pendle over Fursetfjellet, skal veie tyngre enn nærheten til fødende og pasienter med hjerneslag og akutt hjertesykdom.

■ ■ Like uforståelig er det at et firma som skal se på de samfunnsmessige konsekvensene, mener det ikke vil ha noe å si at Kristiansund mister sykehuset sitt og mellom 300 og 600 arbeidsplasser. 600 arbeidsplasser tilsvarer 5 prosent av de sysselsatte med arbeidssted i Kristiansund. 5 prosent av de sysselsatte i Oslo ville til sammenligning utgjort 21.800 arbeidsplasser. Foreslå å legge ned 21.800 arbeidsplasser i Oslo i ett eneste jafs og se hva som skjer, den som tør.

■ ■ For Helse Møre og Romsdal må det være et mål i seg selv å behandle flest mulig av pasientene i eget foretak. Det betyr at pasientlekasjonen må reduseres. Skal det skje, må det nye sykehuset bygges i Krifast-området. Om noen som følge av dette, velger å reise sørover til Ålesund, har det absolutt ingen betydning for vårt lokale helseforetak.

Klart språk: – En eller annen gang i løpet av livet kommer de fleste i kontakt med oss. Kanskje skal du søke om førerkort, ny avkjørsel til eiendommen, nytt vognkort eller du får påminnelse om EU-kontroll. Da skal vi kommunisere tydelig, skriver Berit Brenskag Lied, regionvegsjef Statens vegvesen Region midt, og Nina Kjeøy, kommunikasjonsrådgiver Statens vegvesen Region midt.

Klart språk lønner seg

Språket vårt er bærebjelken i all kommunikasjon.

Opp gjennom årene har språket endret seg mye. Flere store rettskrivingsreformer sa sitt om språkutviklingen i forrige århundre. Rettskriving, grammatikk og nye ord er en dokumentert del av utviklingen. Noe annet som er like viktig for mottakerne av et budskap, er at holdningene til språkbruk også endrer seg i takt med tiden.

FOR EN MODERNE organisasjon er nettopp holdningen til språkbruk en viktig del av utviklingsarbeidet. Det gjelder muntlig språk, men også skriftlig. Vi har ikke gjort jobben idet vi sender fra oss et brev som svar på en henvendelse. Vi skal forsikre oss om at innholdet er forståelig. At du som mottaker faktisk skjønner hva som står. Det handler om brukervennlighet og det å være imøtekommende. Men også om rettssikkerhet. Om demokrati. Og om effektivitet.

STATENS VEGVESEN er en viktig aktør i samfunnsutviklingen. Vi planlegger, bygger, drifter og vedlikeholder gode og sikre trafikkløsninger. Dette gjør vi i samspill med andre. Vi har også ansvar for tilsyn og kontroll med dere som ferdes på vegene. Kort sagt er vi på veg for et bedre samfunn. For å nå målet vårt har vi tett kontakt med publikum. Vi snakker med folk hver eneste dag. Og hver eneste dag sender vi ut tusenvis av brev. En eller annen gang i løpet av livet kommer de fleste i kontakt med oss. Kanskje skal du søke om førerkort, ny avkjørsel til eiendommen, nytt vognkort eller du får påminnelse om EU-kontroll. Da skal vi kommunisere tydelig.

INGENIØRENE, juristene, arkitektene, økonomene, samfunnsvitere og andre fagpersoner som jobber hos oss skal skrive slik at du raskt

INNLEGG

BERIT BRENSKAG LIED
REGIONVEISJEF

INNLEGG

NINA KJEØY
RÅDGIVER

forstår innholdet. For å sikre at dette skjer, er vi med i «Klart språk i staten». Prosjektet er et samarbeid mellom Språkrådet og Direktoratet for forvaltning og IKT, og bidrar til at vi jobber målrettet og systematisk med språk.

NOEN SPØR SEG kanskje om det har noen hensikt å satse på språk. Svaret er ja. Statens vegvesen har grelle eksempler på at vi har forvirret publikum med komplisert språk. Slik skrev vi tidligere brevet som handlet om påminnelse om EU-kontroll: «Vi har mottatt melding om eierskifte for kjøretøy med ovenstående kjennemerke. For at vi skal kunne omregistrere kjøretøyet og utstede nytt vognkort, må vi be Dem som ny eier om å ordne de forhold som er nevnt nedenfor, eller innlevere kjennemerke og vognkort, innen den frist som er angitt ovenfor». Vi fikk utallige henvendelser fra folk som lurte på hva brevet egentlig betød. Dette tok vi på alvor, og etter en grundig språkvask ser brevet nå slik ut: «Takk for salgsmeldingen for kjøretøyet du har kjøpt. Husk at kjøretøyet ikke kan brukes før du har mottatt vognkortet. For at vi skal sende deg vognkortet, må du betale omregistreringsavgiften og ansvarsforsikre kjøretøyet.»

FAGTERMINOLOGI som virket som støy for leseren er fjernet. Meningsinnholdet er det samme. Dette brevet sender vi ut omkring

500.000 eksemplarer av i året. Folk forstår det og vi trenger ikke å bruke ressurser på å forklare innholdet på nytt. Utallige arbeidstimer er spart for oss. Mye tid og frustrasjon er spart for mottakerne av brevet.

FOR TRE ÅR siden svarte en av tre personer i Norge at offentlige skjema er vanskelige å fylle ut. Av de 1,3 millioner personene som deltok i spørreundersøkelsen, svarte halvparten at de tok kontakt med avsenderen for å få hjelp til å fylle ut skjemaet. Det betyr 650.000 henvendelser til offentlige kontorer – henvendelser som kunne ha vært unngått.

I STATENS VEGVESEN kommer vi til å fortsette å jobbe systematisk for et bedre og klarere språk. Vi kurser medarbeidere, gir tips, diskuterer språk og jakter på forbedringer. Vi er i godt selskap både nasjonalt og internasjonalt. President Barack Obama har skrevet under en lov i USA som stiller krav til at borgerne skal få forståelig informasjon fra staten. Sverige har satset stort på klarspråkarbeid, og fikk i 2009 en egen språkløp som krever et klart og forståelig offentlig språk. EU har klarspråkkampanjen «how to write clearly». Dette er viktig arbeid. Vi lever i et multikulturelt samfunn, og i et arbeidsmarked der arbeidskraften flyter raskere mellom landene enn språkkunnskapen. Mengden informasjon øker. Aldri har folk fått så mye informasjon på så kort tid, og i så mange kanaler, som i dag.

DA ER DET VÅR jobb å komme på banen. Være tydelige på budskapet. Skrive slik at folk forstår. Det er også helt i tråd med Statens vegvesens verdier om å være profesjonell, inkluderende og fremtidsrettet.

Vi er ikke i tvil: Klart språk lønner seg.

3
DAGER
IGJEN